

การศึกษาเรื่องการระลึกโครงสร้างภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น ผ่านการประเมินตนเองของผู้เรียน A Study of Students Recalling Basic Japanese Structures through their Self-Assessment

1st Hitomi YAMAGUCHI

สำนักวิชาพื้นฐานและภาษา สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น

College of General Education and Languages

Thai-Nichi Institute of Technology

Bangkok, THAILAND

hitomi@tni.ac.th

2nd พรรัตน์ เย็นใจ

Pornrat Yenjai

สำนักวิชาพื้นฐานและภาษา สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น

College of General Education and Languages

Thai-Nichi Institute of Technology

Bangkok, THAILAND

pornrat@tni.ac.th

บทคัดย่อ — การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่านักศึกษาที่เรียนวิชาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ 1 ภาคเรียนที่ 1/2562 หลังจากปิดภาคเรียนช่วงระยะเวลาหนึ่ง เมื่อเปิดภาคเรียนที่ 2 นักศึกษาสามารถระลึก (Recall) รูปประโยคต่าง ๆ เป็นภาษาญี่ปุ่นที่เกี่ยวกับเป้าหมายการเรียน (Can-do) ในแต่ละข้อได้มากน้อยเพียงใด การวิจัยครั้งนี้หาทฤษฎีการประมวลผล (Level of processing) 3 ระดับ ได้แก่ 1. การประมวลผลระดับโครงสร้าง (Structural processing) 2. การประมวลผลระดับเสียง (Phonemic processing) 3. การประมวลผลระดับความหมาย (Semantics processing) มาใช้ โดยการประมวลผลระดับความหมายจะทำให้ผู้เรียนมีความทรงจำเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนหลงเหลืออยู่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น ลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ 2 ภาคเรียนที่ 2/2562 จำนวน 502 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่สามารถระลึกรูปประโยคต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเป้าหมายการเรียนในแต่ละข้อโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) แต่มีเป้าหมายการเรียนบางข้อที่ผู้เรียนไม่สามารถระลึกรูปประโยคได้เป็นน้อย

สำหรับผลของการศึกษานี้สามารถนำไปพัฒนาสื่อการสอนใหม่ หรือพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถทางทักษะภาษาญี่ปุ่นมากขึ้น และนำภาษาญี่ปุ่นไปใช้กับสถานการณ์จริงได้

คำสำคัญ — เป้าหมายการเรียน (Can-do), การระลึก (Recall), การประเมินตนเอง (Self-assessment), ระดับการประมวลผล (Levels of processing), การประมวลผลระดับความหมาย (Semantics processing)

ABSTRACT — This research has the main objective to study structures that the participants enable to recall when they learn the new lessons in the following semester. For Level of processing is chosen to conduct this research. There are three levels of level of processing including Structural processing, Phonemic processing and Semantics processing. Semantics processing is considered as the level that the students acquire language. For data collection, the participants were 502 university students who studied in the course JPN-102 (Business Japanese 2) taught in the second semester in the academic year 2019 (2/2019) at Thai-Nichi Institute of Technology.

For the research instrument, the rating-scale questionnaire was applied to collect data. The statistics used for the analysis were

frequency, percentage, mean and standard deviation. The findings indicated that the participants studying in JPN-101 (Business Japanese 1) in the previous semester (1/2019) can recall some structures in the Can-do list taught in the class JPN-101 which is considered as the high level ($\bar{X} = 3.84$). However, there are some structures which the participants seem not to be able to recall.

For the further development, other researchers would be able to apply the findings in this study to develop the new lessons or materials to enhance the level of language proficiency to be able use Japanese effectively in the real world situation.

Keywords — Can-do, Recall, Self-assessment, Levels of processing, Semantics processing

1. บทนำ

ผู้วิจัยสอนวิชาภาษาญี่ปุ่น สังกัดที่สำนักวิชาพื้นฐานและภาษา สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น ซึ่งสถาบันฯ ได้จัดการเรียนการสอนวิชาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาบังคับ โดยนักศึกษาต้องลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาญี่ปุ่นจำนวน 5 รายวิชา ในแต่ละภาคเรียนนักศึกษาจะลงทะเบียนเรียน 1 รายวิชา เมื่อจบภาคเรียนที่ 1 จะมีช่วงปิดภาคเรียนประมาณ 1 เดือน และเมื่อจบภาคเรียนที่ 2 จะมีช่วงปิดภาคเรียนประมาณ 3 เดือน ในช่วงปิดภาคเรียน 3 เดือน มีนักศึกษาบางส่วนเรียนภาคเรียนที่ 3 หรือ ภาคเรียนฤดูร้อน และมีนักศึกษาบางส่วนไปแลกเปลี่ยนระยะสั้นที่ประเทศญี่ปุ่นซึ่งมีจำนวนไม่มาก

สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น เป็นสถาบันที่ก่อตั้งขึ้นในประเทศไทย และจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาต่างประเทศ ดังนั้นสภาพแวดล้อมรอบตัวนักศึกษาเป็นสภาพแวดล้อมที่อยู่ในประเทศไทยทั้งสิ้น ไม่มีสิ่งที่เกี่ยวข้องกับประเทศญี่ปุ่น นักศึกษาจะได้สัมผัสกับภาษาญี่ปุ่นโดยตรงจากการเรียนการสอนในห้องเรียนเป็นส่วนใหญ่ เมื่อมีช่วงปิดภาคเรียน อาจจะทำให้นักศึกษาลืมสิ่งที่เรียนในห้องเรียนได้

การเรียนรู้อาษาต่างประเทศเป็นกระบวนการการเรียนรู้ภาษาเป้าหมาย ในกรณีนี้คือภาษาญี่ปุ่น โดยการพัฒนาด้านภาษา (Interlanguage) ของผู้เรียน หรือภาษาที่เกิดขึ้นในช่วงของการพัฒนาจากภาษาแม่ไปสู่ภาษาเป้าหมาย ประกอบด้วยกฎเกณฑ์ความรู้เกี่ยวกับภาษาเป้าหมายที่ยังไม่สมบูรณ์ แต่เนื่องจากมีช่วงปิดภาคเรียน ทำให้นักศึกษาไม่มีโอกาสในการใช้ภาษาญี่ปุ่น ไม่สามารถรับข้อมูลเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่นที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาอันตรภาษาได้ ถึงแม้ว่าจะไม่มีกรบ่อนข้อมูลที่เป็นสำหรับ

การพัฒนาอันตรภาษา แต่เพื่อให้ผู้เรียนยังคงรักษาอันตรภาษาต่อไปได้ จึงจำเป็นต้องพัฒนาการสอนในรูปแบบที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำสิ่งที่เรียนไปแล้วได้

รายวิชาภาษาญี่ปุ่นที่ผู้วิจัยสอน ใช้หนังสือเรียนของสถาบันฯ ตั้งแต่สถาบันฯ ก่อตั้งมา ซึ่งเป็นระยะเวลากว่า 10 ปี โครงสร้างของหนังสือเรียนในแต่ละบทเรียนจะมีชื่อหัวข้อ สถานการณ์จำลองที่เกี่ยวกับหัวข้อนั้น และเป้าหมายของการเรียนในบทนั้น ในแต่ละบทจะมีเป้าหมายการเรียนเพียง 1 เรื่องเท่านั้น และเป็นเป้าหมายอย่างกว้าง ๆ อีกทั้งเป้าหมายการเรียนที่ระบุไว้นั้นมีบางบทที่ไม่สัมพันธ์กับไวยากรณ์ด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงปรับปรุงหัวข้อในแต่ละบทและระบุเป้าหมายการเรียน หรือ Can-do ให้เป็นรูปธรรม และชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้ยังนำกระบวนการการเรียนรู้อันตรภาษาที่สอนมาปรับปรุงเนื้อหาและจัดทำเป็นเอกสารประกอบการสอนวิชา JPN-101 ภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ 1 (Workbook) ซึ่งเริ่มใช้ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

Can-do ที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น มาจากการที่เจแปนฟาวน์เดชันได้จัดทำกรอบมาตรฐานการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น (JF Standard) ในปี 2010 โดยอ้างอิงมาจากแนวคิดของการเรียนการสอนภาษาในยุโรป หรือ CEFR (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment) ซึ่ง Can-do นี้ จะเขียนให้อยู่ในรูป "สามารถ...ได้" ดังนั้น ผู้เรียนจะได้ทำความเข้าใจความหมายในแต่ละ Can-do หลังจากนั้น สามารถนึกภาพออกได้อย่างง่ายว่าจะนำรูปประโยคไปใช้อย่างไร ผู้เรียนจะสามารถเชื่อมโยงรูปประโยคกับความหมายได้อย่างง่าย

กระบวนการการเรียนรู้อันตรภาษาที่สอน ได้แก่ 1.ข้อมูลรับเข้า (Input) 2. การสังเกต (Noticing) 3. การทำความเข้าใจ (Comprehension) 4. ข้อมูลซึมซับ (Intake) 5. การบูรณาการ (Integrating) และ 6. ข้อมูลส่งออก (Output) [1] นอกจากนี้ การเรียนรู้อันตรภาษาที่สอนเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่สามารถแยกออกจากกระบวนการความจำได้ กระบวนการความจำ มี 3 ขั้นตอนคือ "จำ เก็บ นึกออก" หรือเรียกว่า กระบวนการจำ กระบวนการเก็บข้อมูล กระบวนการระลึก

จากทฤษฎีที่เก็บความจำ 2 ชนิด ของ Atkinson และ Shiffrin คือ ที่เก็บความจำในระยะสั้น และที่เก็บความจำในระยะยาวนั้น [2] ในขั้นตอนของ Intake หรือข้อมูลซึมซับ หัวข้อที่เรียนจะถูกเก็บไว้ในส่วนของความจำระยะสั้น พอมีการฝึกฝนหลายครั้งจะถูกโอนไปเก็บไว้ในส่วนของความทรงจำระยะยาว ซึ่งการฝึกฝน หรือ Rehearsal มีอยู่ 2 วิธี วิธีแรก คือ Maintenance Rehearsal เป็นการพูดคำหรือรูปประโยคหลาย ๆ ครั้ง วิธีที่สอง คือ Elaborative Rehearsal เป็นการฝึกฝนรูปประโยคที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์และความหมาย จากทฤษฎีการประมวลผล (Level of processing) 3 ระดับ ได้แก่ 1.การประมวลผลระดับโครงสร้าง (Structural processing) 2.การประมวลผลระดับเสียง (Phonemic processing) 3.การประมวลผลระดับความหมาย (Semantics processing) โดยการประมวลผลระดับความหมายจะทำให้ผู้เรียนมีความทรงจำเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนหลงเหลืออยู่ [3] การที่จะทำให้อันตรภาษาของผู้เรียนยังคงอยู่และพัฒนาได้นั้น Elaborative Rehearsal ถือว่าเป็นสิ่งที่จำเป็น การเรียนการสอนที่มุ่งเน้นเพียงไวยากรณ์ และมีการฝึกฝนเพียงแค่ระดับโครงสร้าง และระดับเสียง จะทำให้ผู้เรียนมีความทรงจำเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนหลงเหลืออยู่น้อย แต่ในกรณีที่นำเป้าหมายการเรียน (Can-do) เข้ามาใช้ จะมีการฝึกฝนไปจนถึงระดับความหมาย ซึ่งเป้าหมายการเรียนที่มีการประมวลผลในระดับความหมาย ถึงแม้ว่าผู้เรียนไม่ได้สัมผัสกับภาษาเป้าหมายในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ความทรงจำของสิ่งนั้นก็ยังคงอยู่อย่างดี ผู้เรียนสามารถระลึก (Recall) ถึงรูปประโยคต่าง ๆ ที่เคยเรียนมาแล้วได้

งานวิจัยครั้งนี้จึงศึกษาเกี่ยวกับการนำเป้าหมายการเรียนมาประยุกต์ใช้ และศึกษาว่าผู้เรียนสามารถระลึกรูปประโยคต่าง ๆ ได้มากน้อยเพียงใด ผ่านการประเมินตนเองของผู้เรียน

II. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาว่านักศึกษาที่เรียนวิชาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 หลังจากปิดภาคเรียน ไม่ได้สัมผัสกับภาษาญี่ปุ่นในระยะเวลาหนึ่ง เมื่อเปิดภาคเรียนที่ 2 นักศึกษาสามารถระลึกรูปประโยคต่าง ๆ เป็นภาษาญี่ปุ่นที่เกี่ยวกับเป้าหมายการเรียนในแต่ละข้อได้มากน้อยเพียงใด โดยผ่านการประเมินความสามารถในแต่ละเป้าหมายการเรียนของตนเอง

2. เพื่อศึกษาลักษณะพิเศษของผลการประเมินตนเองของนักศึกษาในข้อที่มีผลประเมินเป้าหมายการเรียนสูง และข้อที่มีผลประเมินเป้าหมายการเรียนต่ำ

III. วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีไทย - ญี่ปุ่น ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา JPN-102 ภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ 2 จำนวน 502 คน นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 แต่ในจำนวน 502 คน มีนักศึกษาบางคนที่เป็นนักศึกษาชั้นปีอื่นที่ลงทะเบียนเรียนวิชา JPN-102 ด้วย

สถาบันเทคโนโลยีไทย - ญี่ปุ่นมีนักศึกษา 3 คณะ ได้แก่ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ และคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาของทั้ง 3 คณะ

เมื่อเปิดภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ก่อนจะเข้าสู่บทเรียนใหม่ของรายวิชา JPN-102 ผู้วิจัยได้ให้นักศึกษาทำแบบสอบถามเพื่อประเมินตนเองและทบทวนว่าตนเองสามารถระลึกรูปประโยคต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเป้าหมายการเรียนในแต่ละข้อที่อยู่ในรายวิชา JPN-101 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ได้มากน้อยเพียงใด

IV. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษางานวิจัยของ SUZUKI (2014,2015) เรื่องการประเมินตนเองเกี่ยวกับ Can-do [4,5] เพื่อสอบถามการระลึกรูปประโยคต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเป้าหมายการเรียนในแต่ละบทของรายวิชา JPN-101 ซึ่งมีทั้งหมด 10 บท ดังนี้ 1.ภาษาญี่ปุ่น (ตัวอักษรและคำทักทาย) 2.การแนะนำตัวเอง 3. การแนะนำสถานที่ 4.เวลา 5.การเดินทาง 6.การซื้อของ 7.คำกริยาต่าง ๆ 8.สิ่งที่ชอบ 9.การชกชว่น 10.ความรู้สึก ซึ่งในแต่ละบทจะมีการระบุเป้าหมายการเรียนหรือ Can-do เอาไว้เป็นข้อ ๆ อย่างชัดเจน และมีเป้าหมายการเรียนทั้งสิ้นจำนวน 33 ข้อย่อย โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ กำหนดเกณฑ์ดังนี้

5	หมายถึง มีความมั่นใจว่าทำได้
4	หมายถึง ไม่ค่อยมั่นใจแต่คิดว่าทำได้
3	หมายถึง คาดว่าน่าจะทำได้
2	หมายถึง คาดว่าน่าจะทำไม่ได้
1	หมายถึง ทำไม่ได้แน่นอน

V. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเพื่อสอบถามการระลึกรูปประโยคต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเป้าหมายการเรียนในแต่ละข้อของวิชา JPN-101 ซึ่งนักศึกษาได้เรียนไปแล้วในภาค

เรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (mean: \bar{X}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย กำหนดเกณฑ์ดังนี้ [6]

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง การระลึกรูปประโยคต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเป้าหมายการเรียนในแต่ละข้อ ของวิชา JPN-101 ซึ่งนักศึกษาได้เรียนไปแล้วในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง การระลึกรูปประโยคต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเป้าหมายการเรียนในแต่ละข้อ ของวิชา JPN-101 ซึ่งนักศึกษาได้เรียนไปแล้วในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง การระลึกรูปประโยคต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเป้าหมายการเรียนในแต่ละข้อ ของวิชา JPN-101 ซึ่งนักศึกษาได้เรียนไปแล้วในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง การระลึกรูปประโยคต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเป้าหมายการเรียนในแต่ละข้อ ของวิชา JPN-101 ซึ่งนักศึกษาได้เรียนไปแล้วในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง การระลึกรูปประโยคต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเป้าหมายการเรียนในแต่ละข้อ ของวิชา JPN-101 ซึ่งนักศึกษาได้เรียนไปแล้วในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

VI. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละ

ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ คณะที่ศึกษาและปีที่ศึกษา

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	310	61.75
- หญิง	192	38.25
รวม	502	100.00
2. คณะที่ศึกษา		
- วิศวกรรมศาสตร์	154	30.68
- บริหารธุรกิจ	162	32.27
- เทคโนโลยีสารสนเทศ	186	37.05
รวม	502	100.00
3. ปีที่ศึกษา		
- ปี 1	488	97.21
- ปี 2	9	1.79
- ปี 3	4	0.80
- ปี 4	1	0.20
รวม	502	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่านักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีไทย - ญี่ปุ่น กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 502 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 310 คน คิดเป็นร้อยละ 61.75 และเป็นเพศหญิง จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 38.25

ด้านคณะที่ศึกษา เป็นคณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 30.68 เป็นนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 32.27 และนักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 37.05

ด้านชั้นปีที่ศึกษา ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 488 คน คิดเป็นร้อยละ 97.21 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 1.79

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 0.80 และ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.20

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การระลึกรูปประโยคต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเป้าหมายการเรียนในแต่ละข้อ

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การระลึกรูปประโยคต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเป้าหมายการเรียนในแต่ละข้อ

บท-ข้อ	เป้าหมายการเรียน (Can-do)	\bar{X}	S.D	ระดับ
1-1	สามารถพูดทักทายเป็นภาษาญี่ปุ่นได้	4.12	0.88	มาก
1-2	สามารถพูดแนะนำตัวเป็นภาษาญี่ปุ่นได้	4.32	0.77	มากที่สุด
1-3	สามารถเข้าใจคำสั่งภาษาญี่ปุ่นของอาจารย์ที่ใช้ในห้องเรียนได้	3.72	0.83	มาก
1-4	สามารถเขียนชื่อตัวเองด้วยตัวอักษรคะตะคะนะได้	4.18	1.06	มาก
1-5	สามารถฟังเสียงพิเศษ เสียง maru ○, เสียง tenten, เสียงควบ, เสียงยาว เป็นต้น ฟังแล้วเข้าใจว่าคือเสียงอะไร	3.71	0.98	มาก
1-6	สามารถพิมพ์ตัวอักษรอิระนะนะได้	4.15	1.00	มาก
2-1	สามารถพูดชื่อและอาชีพเป็นภาษาญี่ปุ่น ตอนแนะนำตัวได้	3.97	0.86	มาก
2-2	สามารถถามชื่อและอาชีพเป็นภาษาญี่ปุ่นได้	3.72	0.93	มาก
2-3	สามารถตอบชื่อและอาชีพเป็นภาษาญี่ปุ่นได้เมื่อถูกถาม	3.91	0.95	มาก
2-4	สามารถพูดชื่อและอาชีพของเพื่อน เพื่อนแนะนำเพื่อนให้คนอื่นรู้จักได้	3.49	0.94	มาก
2-5	สามารถอ่านคำศัพท์เกี่ยวกับการแนะนำตัวด้วยตัวอักษรอิระนะนะได้	4.21	2.41	มากที่สุด
3-6	สามารถแนะนำสถานที่ในสถาบันฯ เป็นภาษาญี่ปุ่นได้	3.64	0.92	มาก
3-1	สามารถสอบถามเกี่ยวกับสถานที่ที่เป็นภาษาญี่ปุ่นได้ เช่น ห้องน้ำอยู่ที่ไหน	3.77	0.99	มาก
3-2	สามารถตอบได้ว่าสถานที่นั้น ๆ อยู่ตรงไหน ชั้นไหน	3.74	0.94	มาก
3-3	สามารถอ่านคำศัพท์อิระนะนะเกี่ยวกับสถานที่ได้	4.06	0.98	มาก
3-4	สามารถอ่านคำศัพท์คะตะคะนะเกี่ยวกับสถานที่ได้	3.61	1.09	มาก
4-1	สามารถถามและบอกเกี่ยวกับเบอร์โทรศัพท์เป็นภาษาญี่ปุ่นได้	3.87	0.90	มาก
4-2	สามารถถามและบอกเกี่ยวกับเวลาเป็นภาษาญี่ปุ่นได้	3.86	0.89	มาก
4-3	สามารถถามเกี่ยวกับตารางเวลาเรียนเป็นภาษาญี่ปุ่นได้ เช่น เรียนภาษาญี่ปุ่นกี่โมง → เรียน 9.30 - 11.00 น.	3.82	0.96	มาก
5-1	สามารถพูดเกี่ยวกับเวลานอนและเวลาตื่นนอนได้	4.04	0.92	มาก
5-2	สามารถถามตอบเกี่ยวกับการเดินทางได้ เช่น ไปที่ไหน ไปอย่างไร ไปกี่โมง เป็นต้น	3.74	0.95	มาก

6-1	สามารถถามและตอบเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่รู้และเป็นสิ่งที่อยู่ตรงหน้าได้ เช่น นี่คืออะไร → นี่คือทุเรียน	3.99	2.00	มาก
6-2	สามารถถามและตอบเกี่ยวกับราคาได้	3.69	1.01	มาก
6-3	สามารถสั่งซื้อสิ่งของต่าง ๆ ด้วยภาษาญี่ปุ่นอย่างง่ายได้ เช่น เอาเด็ก 3 ชั้น เป็นต้น	3.48	0.97	มาก
7-1	สามารถถามและตอบกับเพื่อนได้ว่ากินอะไร จะกินที่ไหน	3.76	0.95	มาก
7-2	สามารถถามและตอบกับเพื่อนได้ว่าทำอะไร หรือทำอะไรไปแล้วเมื่อวันก่อน	3.68	1.00	มาก
7-3	สามารถแจ้งอาจารย์เรื่องลาหยุดได้ เช่น พรุ่งนี้หยุดเรียนนะคะ/นะครับ	3.19	1.00	ปานกลาง
8-1	สามารถถามและตอบเกี่ยวกับอาหารที่ชอบได้	4.16	0.93	มาก
8-2	สามารถถามและตอบเกี่ยวกับสิ่งอื่น ๆ ที่ชอบได้ เช่น กีฬา เพลง เป็นต้น	4.11	0.93	มาก
9-1	สามารถพูดชักชวนได้ และเมื่อถูกชักชวนสามารถตอบรับหรือตอบปฏิเสธได้อย่างเหมาะสม	3.65	0.94	มาก
9-2	สามารถพูดเสนอสิ่งต่าง ๆ ให้ผู้อื่นได้ และเมื่อถูกเสนอ สามารถตอบรับหรือตอบปฏิเสธได้อย่างเหมาะสม เช่น เสนอ → เชิญดื่มชาคะ/ครับ ตอบรับ →ขอบคุณคะ/ครับ ตอบปฏิเสธ →ขอบคุณคะ/ครับ แต่พอลแล้วคะ/ครับ	3.66	0.96	มาก
10-1	สามารถพูดแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ได้ เช่น อาหารญี่ปุ่นอร่อย เรียนภาษาญี่ปุ่นสนุก เป็นต้น	3.94	0.93	มาก
10-2	สามารถถามและตอบเกี่ยวกับลักษณะของสิ่งต่าง ๆ ได้ เช่น อาจารย์ที่สอนภาษาญี่ปุ่นเป็นอย่างไร → ใจดี	3.89	0.95	มาก
	รวม	3.84	0.24	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษาศาสนาบัณฑิตเทคโนโลยีไทย - ญี่ปุ่น มีการระบุประโยคต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเป้าหมายการเรียนในแต่ละข้อโดยรวม 33 ข้อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.32$) ได้แก่ บทที่ 1 เป้าหมายการเรียน ข้อ 2 “สามารถพูดแนะนำตัวเป็นภาษาญี่ปุ่นได้” รองลงมาคือ บทที่ 2 เป้าหมายการเรียน ข้อ 5 “สามารถอ่านคำศัพท์เกี่ยวกับการแนะนำตัวด้วยตัวอักษรโรมันได้” มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.21$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.19$) คือ บทที่ 7 เป้าหมายการเรียน ข้อ 3 “สามารถแจ้งอาจารย์เรื่องลาหยุดได้ เช่น พรุ่งนี้หยุดเรียนนะคะ/นะครับ” ซึ่งเป็นเพียงข้อเดียวที่นักศึกษาสามารถระบุประโยคต่าง ๆ เกี่ยวกับเป้าหมายการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง จึงอาจสรุปได้ว่า นักศึกษาระบุประโยคในหัวข้อนี้ได้ยาก

VII. สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของนักศึกษาศาสนาบัณฑิตเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่นที่มีต่อการระบุประโยคต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเป้าหมายการเรียนในแต่ละข้อ สรุปผลได้ดังนี้

1. นักศึกษาศาสนาบัณฑิตเทคโนโลยีไทย - ญี่ปุ่น กลุ่มตัวอย่างจำนวน 502 คน มีการระบุประโยคต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเป้าหมายการเรียนในแต่ละข้อ

โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) จึงสามารถสรุปได้ว่า นักศึกษาที่เรียนโดยใช้ Workbook ที่มีการนำเอาเป้าหมายการเรียนมาประยุกต์ใช้ด้วยนั้น ถึงแม้ว่าจะมีช่วงปิดภาคเรียนที่นักศึกษาไม่ได้สัมผัสกับภาษาญี่ปุ่นในช่วงระยะเวลาหนึ่ง แต่นักศึกษาก็ยังสามารถระบุประโยคต่าง ๆ เกี่ยวกับเป้าหมายการเรียนในแต่ละข้อนั้นได้

2. จากเป้าหมายการเรียนทั้งหมด 33 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.32$) ได้แก่ บทที่ 1 เป้าหมายการเรียน ข้อ 2 “สามารถพูดแนะนำตัวเป็นภาษาญี่ปุ่นได้” รองลงมาคือ บทที่ 2 เป้าหมายการเรียน ข้อ 5 “สามารถอ่านคำศัพท์เกี่ยวกับการแนะนำตัวด้วยตัวอักษรโรมันได้” มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.21$) และข้ออื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.19$) คือ บทที่ 7 เป้าหมายการเรียน ข้อ 3 “สามารถแจ้งอาจารย์เรื่องลาหยุดได้ เช่น พรุ่งนี้หยุดเรียนนะคะ/นะครับ” จากเป้าหมายการเรียนทั้งหมด 33 ข้อย่อย มีเพียงบทที่ 7 เป้าหมายการเรียน ข้อ 3 เพียงข้อเดียวที่นักศึกษาสามารถระบุประโยคต่าง ๆ เกี่ยวกับเป้าหมายการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

3. โครงสร้างของหนังสือ Workbook นั้น ในหน้าแรกของแต่ละบทจะมีชื่อหัวข้อและรูปภาพที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อนั้น ๆ ในหน้าถัดไปจะชี้แจงเป้าหมายการเรียนที่นักศึกษาจะสามารถทำได้เมื่อเรียนในบทนี้ หลังจากชี้แจงผู้เรียนเกี่ยวกับหัวข้อและเป้าหมายการเรียนแล้ว ในหน้าต่อจากเป้าหมายการเรียนจะเป็นเนื้อหาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ 1. การนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการฟังสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อในบทนั้น 2. บทพูดแบบสมบูรณ์ของการฟังเพื่อตรวจสอบเนื้อหาที่ได้ยิน 3. คำศัพท์ 4. ไวยากรณ์ 5. แบบฝึกฝนไวยากรณ์ 6. แบบฝึกพูด นอกจากนี้หน้าสุดท้ายของแต่ละบทจะมีการชี้แจงเป้าหมายการเรียนอีกครั้ง ในเป้าหมายการเรียนทั้ง 33 ข้อ ทุกข้อมีเนื้อหาการเรียนตามโครงสร้าง Workbook ที่ได้กล่าวไปข้างต้น ยกเว้นเป้าหมายการเรียนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ บทที่ 7 เป้าหมายการเรียน ข้อ 3 “สามารถแจ้งอาจารย์เรื่องลาหยุดได้ เช่น พรุ่งนี้หยุดเรียนนะคะ/นะครับ” เพียงข้อเดียวที่แตกต่าง ไม่ได้ทำตามโครงสร้างข้างต้น กล่าวคือ มีการนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการฟัง แต่บทพูดของการฟังเพื่อตรวจสอบเนื้อหาที่ได้ยินนั้น ไม่ได้เขียนเนื้อหาให้นักศึกษาได้ดูทั้งหมด เป็นบทพูดที่มีช่องว่างเพื่อให้นักศึกษาฟังแล้วเติมเนื้อหาให้สมบูรณ์ด้วยตนเอง และไม่มีรูปประโยค ไวยากรณ์ แบบฝึกฝนไวยากรณ์ และแบบฝึกพูด จึงทำให้นักศึกษาระบุประโยคในเป้าหมายการเรียนข้อนี้ได้ยาก

VIII. อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัย มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้ จากโครงสร้างของ Workbook และการประเมินเป้าหมายการเรียนด้วยตนเองของผู้เรียน พบว่า สิ่งที่ทำให้ความทรงจำในเรื่องที่ผู้เรียนได้เรียนไปแล้วยังคงหลงเหลืออยู่ หรือสิ่งที่สามารถทำให้ผู้เรียนระบุประโยคต่าง ๆ เป็นภาษาญี่ปุ่นได้ คือการนำเป้าหมายการเรียนมาใช้ไปพร้อม ๆ กับการเรียนหัวข้อไวยากรณ์ต่าง ๆ ตามกระบวนการการเรียนรู้ภาษาที่สอง ได้แก่ 1. ข้อมูลรับเข้า 2. การสังเกต 3. การทำความเข้าใจ 4. ข้อมูลซึมซับ 5. การบูรณาการ และ 6. ข้อมูลส่งออก สำหรับเป้าหมายการเรียน บทที่ 7 ข้อ 3 “สามารถแจ้งอาจารย์เรื่องลาหยุดได้ เช่น พรุ่งนี้หยุดเรียนนะคะ/นะครับ” ในหนังสือ Workbook มีเพียงแค่ข้อมูลรับเข้า และการสังเกตเท่านั้น ไม่มีการ Elaborative Rehearsal หรือการฝึกฝนรูปประโยคที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์และความหมาย

สำหรับเป้าหมายการเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูง หนังสือ Workbook จัดทำขึ้นตามโครงสร้างของกระบวนการการเรียนรู้ภาษาที่สอง และมีการฝึกฝนแบบ Elaborative Rehearsal ซึ่งเป็นการประมวลผลทั้งระดับโครงสร้าง

ระดับเสียง ระดับความหมาย นอกจากนั้น เป้าหมายการเรียนรู้ในบทที่ 1 “สามารถพูดแนะนำตัวเป็นภาษาญี่ปุ่นได้” เมื่อเข้าสู่บทเรียนบทที่ 2 นักศึกษาก็ยังมีโอกาสได้ฝึกฝนรูปประโยคแนะนำตัวที่เรียนในบทที่ 1 ด้วย ดังนั้น เป้าหมายการเรียนรู้ข้อนี้จึงถือว่าผ่านกระบวนการการเรียนรู้ภาษาที่สองถึงสองครั้ง ซึ่งมากกว่าเป้าหมายการเรียนรู้ในข้ออื่น ๆ ส่วนเป้าหมายการเรียนรู้ในบทที่ 2 “สามารถอ่านคำศัพท์เกี่ยวกับการแนะนำตัวด้วยตัวอักษรโรมันได้” ซึ่งเป็นเนื้อหาที่เชื่อมโยงกับเป้าหมายการเรียนรู้ในบทที่ 1 “สามารถพูดแนะนำตัวเป็นภาษาญี่ปุ่นได้” นักศึกษาจึงได้เรียนเกี่ยวกับเรื่องนี้และมีโอกาสได้ฝึกฝนหลายครั้ง ซึ่งมากกว่าหัวข้ออื่น ๆ อีกด้วย

การที่หัวข้อการเรียนรู้ต่าง ๆ มีเป้าหมายการเรียนรู้ และมีการฝึกฝนตามการประมวลผลระดับโครงสร้าง ระดับเสียง และระดับความหมายทำให้ผู้เรียนมีความทรงจำเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนหลงเหลืออยู่ การนำเป้าหมายการเรียนรู้มาใช้ ถือเป็นประมวลผลในระดับความหมาย จึงทำให้สิ่งที่เรียนไปถูกถ่ายโอนจากความทรงจำระยะสั้นเป็นความทรงจำระยะยาว การระลึกได้ จึงเป็นเรื่องที่ง่าย หากมีเป้าหมายการเรียนรู้ แต่มีการฝึกฝนเพียงแค่ระดับโครงสร้าง และระดับเสียง จะทำให้ผู้เรียนมีความทรงจำเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนหลงเหลืออยู่น้อย ถึงแม้ว่าสิ่งที่เรียนไปถูกถ่ายโอนจากความทรงจำระยะสั้นเป็นความทรงจำระยะยาวก็ตาม แต่การระลึกก็ทำได้ยาก

สามารถสรุปได้ว่า การนำเป้าหมายการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้ในหนังสือ Workbook ทำให้ผู้เรียนสามารถระลึกรูปประโยคต่าง ๆ ได้เป็นส่วนใหญ่ ถึงแม้ว่าผู้เรียนจะไม่ได้สัมผัสกับภาษาญี่ปุ่นในช่วงระยะเวลาหนึ่งก็ตาม แต่ไม่ใช่เป้าหมายการเรียนรู้ทุกข้อที่ผู้เรียนจะสามารถระลึกรูปประโยคต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี การระลึกได้นั้นมีความแตกต่างกันออกไปตามโครงสร้างแบบฝึกหัดต่าง ๆ ในหนังสือ

IX. ข้อเสนอแนะ

การที่จะพัฒนาอันตรายภาษาให้ใกล้เคียงกับภาษาเป้าหมายได้นั้น สิ่งที่สำคัญคือการที่จะทำอะไรให้ความทรงจำเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนไปแล้ว ยังคงอยู่ ยิ่งมีความทรงจำที่ดีเท่าไร จะยิ่งทำให้เกิดการระลึกข้อมูลต่าง ๆ ได้ง่าย ดังนั้นสามารถเรียกข้อมูลหรือสิ่งที่เรียนไปแล้วที่เก็บอยู่ในความทรงจำระยะยาวออกมาได้ หลังจากนั้นข้อมูลต่าง ๆ จะถูกนำออกมาใช้ ดังนั้นสามารถระลึกข้อมูลต่าง ๆ ได้หรือไม่นั้นจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ

การเรียนการสอนในสถาบันฯ จะมีช่วงเวลาปิดภาคเรียนในแต่ละเทอม ในกรณีที่เรียนภาษาต่างประเทศนั้น ช่วงเวลาที่ปิดภาคเรียนไปอาจจะทำให้การคงอยู่ และการพัฒนาอันตรายภาษาลดลง แต่การที่มี Elaborative Rehearsal ที่สอดคล้องตามทฤษฎีการประมวลผล 3 ระดับ คือ ระดับโครงสร้าง ระดับเสียง และระดับความหมายจะสามารถทำให้การคงอยู่ และการพัฒนาอันตรายภาษาไม่ลดลง

งานวิจัยนี้ศึกษาเพียงการระลึกรูปประโยคต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเป้าหมายการเรียนรู้ในแต่ละข้อเท่านั้น ไม่ได้ศึกษาว่านักศึกษาสามารถนำข้อมูลต่าง ๆ ออกมาใช้ได้จริงหรือไม่ ดังนั้นจำเป็นต้องศึกษาการระลึกและการนำเอาออกมาใช้ไปพร้อม ๆ กัน เมื่อศึกษาทั้ง 2 เรื่อง จะทำให้ทราบว่า เมื่อผู้เรียนไม่ได้เรียนภาษาเป้าหมายในช่วงระยะเวลาที่ปิดภาคเรียน การนำเป้าหมายการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน ทำให้อันตรายภาษาของผู้เรียนคงอยู่ได้หรือไม่

หลังจากเรียนจบบทเรียน นอกจากจะมีการบ้านท้ายบทเรียนแล้ว หากเพิ่มเป้าหมายการเรียนรู้ในบทนั้น ๆ ให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเองหลังจากที่ทำในส่วนของการบ้านแล้ว ในมุมมองของผู้วิจัย เป็นวิธีที่จะทำให้ผู้เรียนตระหนักและสามารถระลึกรูปประโยคต่าง ๆ ได้ สำหรับผลของการศึกษางานวิจัยนี้ สามารถนำไปพัฒนาสื่อการสอนใหม่ หรือการเรียนการสอนได้

เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถทางทักษะภาษาญี่ปุ่นมากขึ้น และนำภาษาญี่ปุ่นไปใช้กับสถานการณ์จริงได้

เอกสารอ้างอิง

- [1] Kaoru KOYANAGI, Language Acquisition Theories for Teachers of Japanese, Three A Network, 2004.
- [2] Atkinson, R.C. & Shiffrin, R.M., “Human memory: A proposed system and its control processes,” In k. W. Spence & J. t. Spence (Eds.), The psychology of learning and motivation; Advances in research and theory, vol 2. Academic Press, 1968.
- [3] Norio MATSUMI, 「言語学習と記憶」 『講座・日本語教育学』 pp.128-160, Three A Network, 2006.
- [4] Mika SUZUKI, Hiroko FUJIMORI, 「Can-do リスト開発プロセスにおける学習者の自己評価とその分析」 『留学生日本語教育センター論集』 40, pp.53-68, 東京外国語大学, 2014.
- [5] Mika SUZUKI 「違いのわかる Can-do リストの作成に向けてー学習者 Can-do 自己評価のデータに基づくリストの検討ー」 『留学生日本語教育センター論集』 41, pp.121-136 東京外国語大学, 2015.
- [6] ชัชวาลย์ เรื่องประพันธ์, สถิติพื้นฐาน พร้อมตัวอย่างการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม MINITAB SPSS/ PC+ และ SAS, ภาควิชาสถิติคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2539